

İqtisadi, siyasi, sosial və s. sahələrdə qurulan əməkdaşlıq münasibətləri dövlətlər arasında qarşılıqlı anlaşmanın qurulmasına və davamlı olmasına təsirini göstərir. Mövcud münasibətlər çoxşaxəli, qarşılıqlı maraq əsasında qurulub, əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafına üstünlük verilib. Azərbaycan ile Gürcüstan arasında əlaqələr də möhkəm temələr üzərində qurulub. İki ölkə arasında bu günə qədər imzalanan sənədlər əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açıb. Aprelin 16-da Gürcüstanın Prezidenti Mıxeil Kavelaşvili Azərbaycana rəsmi səfəri münasibətlərin yüksəlen xətə inkişafına səkənir. Qeyd edək ki, Mıxeil Kavelaşvili prezident vəzifəsinə seçiləndən sonra ilk rəsmi səfəri Azərbaycana edib. Bu, Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələrinin mahiyyətini, xalqlarımızın dostluğunu, qarşılığını bir daha ifadə edir. Gürcüstanın Baş naziri də seçkilərdən sonra ilk rəsmi səfərini Azərbaycana etmişdir. "Təbii olaraq siyasi əlaqələr inkişaf edir, yüksəksəviyyəli temaslar müntəzəm xarakter daşıyır, siyasi dialoq fəalidir. Yəni, iki dost, qardaş ölkə, sözün esl mənasında, bir-birinə çox bağlıdır və beynəlxalq təşkilatlarda da daim bir-birini dəstəkləyir". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstanın Prezidenti Mıxeil Kavelaşvili ilə metbuata bəyanatında söyləyib.

**"NEFT-QAZ LAYİHƏLƏRİ,
NEFT-QAZ KƏMƏRLƏRİ,
NƏQLİYYAT-
KOMMUNİKASIYA
LAYİHƏLƏRİ,
SÖZÜN ESL
MƏNASINDA, BÖYÜK
ƏHƏMIYYƏT DAŞIYAN
LAYİHƏLƏRDİR"**

İki ölkənin dövlət və hökumət başçılarının qarşılıqlı səfərləri əlaqələrin inkişafında əsas amillərdən bəri dir. İki ölkə arasında imzalanan sənədlər münasibətlərin yeni istiqamətlər üzrə inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır. Dövlətərərəsi əlaqələrimiz zəngin tarixi var. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər 1992-ci ildə qurulub. Qarşılıqlı hörmət və etimadə əsaslanan Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələri öten illər ərzində dinamik inkişaf edib. Ölkələrimiz arasında siyasi, iqtisadi, enerji, mədəni və digər sahələrdə səmərəli əməkdaşlıq formallaşdır. 1995-ci ildə Gürcüstanın Azərbaycanda, bir il sonra isə Azərbaycanın bu ölkədə səfirləri fəaliyyətə başlayıb.

Dövlətərərəsi münasibətlər həm siyasi, həm iqtisadi, həm də sosial-humanitar sahələri əhatə edir. Gürcüstan regionda Azərbaycanın en yaxın müttefiqlərindənədir. Azərbaycanın öz enerji resurslarını Avropanın bazarlarına çatdırmasında, eyni zamanda, Şərqi Qərbdə gedən yüksək təsdiq olunmuş nüfuzlu əlaqələrinin daşınmasında Gürcüstanın mühüm tranzit rol oynayır. Ölkələrimizi birləşdirən bir çox sərmaye layihələrinin böyük coğrafiya üçün önemli olduğunu qeyd edən dövlətimizin başçısı deyib: "Azərbaycan və Gürcüstanın birgə həyata keçirdiyi neft-qaz layihələri, neft-qaz kəmərləri, nəqliyyat-kommunikasiya layihələri, sözün esl mənasında, böyük əhəmiyyət daşıyan layihələrdür".

**"ƏGƏR BİZ BU GÜN
AVROPANIN ENERJİ
TƏHLÜKƏSİZLİYİ
HAQQINDA DANIŞIRIQSA,
BUNU AZƏRBAYCANSIZ,
GÜRCÜSTANSIZ
TƏSƏVVÜR ETMƏK
MÜMKÜN DEYİL"**

Gürcüstanla Azərbaycanı hər şəydən əvvəl Bakı-Supsa, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum və TRASEKA kimi global enerji, nəqliyyat-kommunikasiya layihələri birləşdirir. Bununla paralel olaraq, GUAM, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər qurumlar daxilində əməkdaşlıq ikiterəflə strateji əlaqələri daha da möhkəmləndirib. Tarixi dövredə nəzər salsaq görərək ki, 1998-ci il sentyabrın 7-8-də keçirilmiş Tarixi Büyük İpək yolunun bərpası üzrə Beynəlxalq Konfrans ke-

Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri: regional sabitlik və inkişaf

Prezident İlham Əliyev: "Gürcüstan və Azərbaycanın birgə icra etdikləri layihələr daha böyük coğrafiya üçün böyük önəm daşıyır"

çirilib. 1998-ci il oktyabrın 7-də Azərbaycanın Gürcüstanla sərhədində yeni köprünin açılışı olub, 1999-cu il aprelin 17-də isə Bakı-Supsa neft kəməri işə salınıb. Ötən dövrde hər iki ölkənin həyatında tarixi əhəmiyyətə malik olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəmərinin tikintisi sahəsində intensiv işlər aparılıb. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ölkəyə rehbərliyi dövründə bu münasibətlər dəhədə dərənləşmişdi. Nəhayət, 2005-ci il mayın 24-25-də neft kəmərinin Azərbaycan, oktyabrın 12-də isə Gürcüstan hissəsinin istifadəyə verilməsi mərasimi keçirildi. "Əgər biz bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyi haqqında danışırıqsa, bunu Azərbaycansız, Gürcüstansız təsəvvür etmek mümkün deyil. Hazırda Gürcüstan daxil olmaqla Azərbaycan 12 ölkəyə təbii qaz ixrac edir və bu ixrac Gürcüstan vasitəsilə həyata keçirilir. Nəqliyyat-kommunikasiya sahəsində əldə olunmuş nailiyətlər, yeni inşa edilmiş dəmir yolları, limanlar həm Azərbaycanda, həm də Gürcüstənda böyük sinergiya yaratmış və əslinde, Orta Dəhəzin ayrılmaz hissəsine çevrilmişdir. Əgər bu gün biz Cənubi Qafqazda Orta Dəhəz layihəsindən danışırıqsa, bu, Azərbaycandan və Gürcüstandan keçən dəhlizdir. İldən-ildə ölkələrimizin ərazisindən keçən yüklerin həcmi artır və bu yüklerin həcmi artırılması üçün əlavə addımlar atılır", - deyə Azərbaycan Prezidenti bildirib.

**"BUNDAN SONRA CƏNUBİ
QAFQAZIN QARA
SƏHİFƏLƏRİ
BAĞLANACAQ VƏ
TARİXDƏ QALACAQ"**

"Cənubi Qafqazda sülhün, əmin-amanlıqın bərqrərə edilməsi də bizim birgə maraqlarımızda olan məsələdir və burada həm Gürcüstan, həm Azərbaycan öz töhfəsini verir. Əfsuslar olsun ki, uzun illər ərzində Cənubi Qafqaz münəqşə, müharibə arenasına çevrilmişdir", - deyən Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, bundan sonra Cənubi Qafqazın qara səhifələri bağlanacaq və tarixdə qalacaq: "Gürcüstan-Azərbaycan əlaqələri haqqında çox danışmaq olar. Sadəcə, onu bildirmək is-

gları arasında heç bir zaman ciddi problem, münəqşə olmayıb. Azərbaycan-Gürcüstan dostluğu Cənubi Qafqazda əməkdaşlığın və təhlükəsizliyin qarantine çevrilib. Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılar Gürcüstanın dövlətçiliyinə dəstək olmuşlar. Dövlətlər tarixi dostluq, mehribən qonşuluq əsasında yaşa-mışlar. Regionda sabitliyin, sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi üçün bir çox səmərəli addımlar atılıb. Əlbəttə ki, bu münasibətlər qarşılıqlı etimada əsaslanır.

Humanitar sahədə əməkdaşlığı da xüsusi vurğulamaq lazımdır. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Gürcüstəndə bir çox layihələr həyata keçirilib. Məsələn, Tbilisi şəhərində Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin - Mirzə Şəfi Vazehin, Mirzə Fətəli Axundovun, Həsən bəy Ağayevin və Fətəli xan Xoyskinin qəbirüstü abidələri yenidən qurulub və xiyaban

təyirəm ki, bundan sonra da bizim əlaqələrimiz yüksəlen xətə inkişaf edəcək".

"Gürcüstan və Azərbaycan bir-birinin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü qətiyyətə dəstekləyir və buna görə cənab Prezidentə bir daha təşəkkür etmək istərdim". Bu sözləri Gürcüstanın Prezidenti Mıxeil Kavelaşvili Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə metbuata bəyanatında deyib. Mıxeil Kavelaşvili bildirib ki, Gürcüstan həmişə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin güclü tərəfdarı olub.

"Təessüf ki, son vaxtlar ölkələrimiz dəfələrə iki standartların və xarici qüvvələrin daxili işlərə müdaxiləsinin obyektinə çevrilib. Çoxsaylı səylərə baxmayaraq, biz bu təhlükələri qətiyyətə aradan qaldırıraq, regionun təhlükəsizliyini və sabitliyini təmin edirik", - deyən Gürcüstanın Prezidenti bildirib ki, heç bir üçüncü ölkə və ya təşkilatın xalqlarımız üçün nəyin yaxşı olduğunu bizden yaxşı bilməsi mümkün deyil: "Şadəm ki, Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında ümumi maraqların müdafiəsi sahəsində əməkdaşlıq intensivləşib".

**ÇOXƏSRİLİK DOSTLUQ VƏ
QARDAŞLIQ
MÜNASİBƏTLƏRİ MÖHKƏM
TƏMƏL ÜZƏRİNDƏDİR**

Bildiyimiz kimi, Azərbaycan-Gürcüstan dostluğunun çox qədim tarixi kökləri var. Əsrər boyu qonşu olan Azərbaycan və gürcü xal-

yaradılıb. Marneuli rayonunun Algeti (Gorax) kəndin inzibati dairesində yerleşən 3 kənd içmeli su xətti çəkilib, Algeti kəndində XVI əsər aid qədim məscid bərpa olunub, Bolnisi rayonunun Həsənxocalı və Cəfərlə kəndlərində yəni məktəb binaları inşa edilib, Qardabani şəhərindəki 3 sayılı, Tbilisi şəhərində M.F.Axundzadə adına 73 sayılı Azərbaycan məktəblərinin, Dmanisi şəhərindəki 2 sayılı məktəbin və bu rayonun Kirovisi kəndində məktəbin, Marneuli şəhərində 3 və 7 sayılı məktəblərin binaları əsaslı təmir olunub, Qardabani rayonunun Qaracalar kəndində məktəb binası inşa edilib və Dmanisi şəhərində Heydər Əliyev adına Təhsil Mərkəzi yaradılıb. Gürcüstan prezidentinin Azərbaycana səfəri ölkələrimiz arasında yüksək seviyyədə olan əlaqələrin daha da inkişafına və qarşılıqlı maraq doğuran sahələrə əməkdaşlığın gücləndirilməsinə töhfə verəcəkdir. Ölkələrimiz arasında əlaqələrin və əməkdaşlığın inkişaf dinamikası onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri gələcəkdə daha da genişlənəcək və yeni sahələri əhatə edəcək. Sınaqdən çıxmış yüksəksəviyyəli strateji və mehribən qonşuluq münasibətləri daha da möhkəmlənəcək, Gürcüstanın və Azərbaycanın milli maraqlarının həyata keçirilməsində yeni müstəviye keçəcək. Göründüyü kimi, dövlətləri birləşdirən çoxəsrəflə əlaqələr, eləcə də çoxəsrlik dostluq, qarşılıqlı münasibətləri möhkəm təməl üzərindədir.

Zümrüd BAYRAMOVA